

\ **Raadsvoorstel**

Zaak 53376

Onderwerp: Begroting 2020, meerjarenperspectief 2020-2023 en 2e begrotingswijziging 2019 GGD Zuid Limburg

Openbaarheid: Openbaar

Portefeuillehouder: Wethouder Coenen

Datum Raad: 29-05-2019

Nummer: 2019/3/

\ **Samenvatting**

Bij deze ontvangt u de begroting 2020 van de GGD Zuid-Limburg 2020, de 2e begrotingswijziging 2019 en het meerjarenperspectief 2020-2023. Alvorens deze stukken worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid-Limburg (gemeenschappelijke regeling) op 3 juli 2019, worden ze voorgelegd aan uw gemeenteraad om de zienswijze hierop kenbaar te maken. De zienswijze op de begroting dient voor 28 juni 2019 aan de GGD kenbaar gemaakt te worden. Uw raad wordt voorgesteld om een positieve zienswijze te geven ten aanzien van de begroting 2020, het meerjarenperspectief 2020-2023 met inachtneming van de kanttekeningen en de 2e begrotingswijziging 2019 van de GGD Zuid-Limburg.

\ **Conceptbesluit**

De gemeenteraad uit het gevoel richting het AB van de GGD positief te staan tegenover:

- De begroting 2020 GGD
- Het meerjarenperspectief 2020-2023 GGD met inachtneming van de kanttekeningen
- De 2e begrotingswijziging 2019 GGD

De raad stemt in met het verwerken van de financiële consequenties van de begroting 2020, het meerjarenperspectief 2020-2023 en de 2e begrotingswijziging 2019 van de GGD Zuid-Limburg ten laste te brengen van de stelpost vrije budgetruimte (programma VT) en de stelpost loon- en prijsstijging (programma GGD).

De raad neemt daarnaast kennis van het jaarverslag 2018 van de GGD Zuid-Limburg.

\ **Grondslag**

- Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR)
- **Wet publieke gezondheid (WPG)**
- **Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)**
- **Tijdelijke Wet Ambulancezorg (TWAZ)**
- **Wet veiligheidsregio (WVR)**
- **Wet op de lijkbezorging**

\ **Aanleiding****Begroting 2020**

De GGD Zuid-Limburg is een gemeenschappelijke regeling die is ingesteld door de

gemeenten in Zuid-Limburg. Gemeenten hebben de taak om de lokale publieke belangen op het gebied van publieke gezondheid te behartigen. Gemeenten bepalen het gezondheidsbeleid en voeren hierop regie. Het regionaal gezondheidsbeleid voor de periode 2020 - 2023 is nog in voorbereiding en wordt naar verwachting in de tweede helft van 2019 ter besluitvorming aan de gemeenteraden aangeboden. Het zal mede afhankelijk zijn van de speerpunten uit dit vernieuwde beleid hoe de koers van de GGD de komende jaren zal uitzien. Wel is duidelijk dat het regionaal gezondheidsbeleid 2020 – 2023 de ingezette lijn in het kader van de Trendbreuk zal voortzetten. Zuid-Limburg staat voor de opgave om de trend te breken en de achterstanden in te lopen op het gebied van gezondheid en participatie ten opzichte van de rest van het land.

Meerjarenperspectief 2020-2023

De GGD heeft de afgelopen maanden gewerkt aan een nieuw meerjarenperspectief voor de periode 2020 – 2023. Het bijgevoegde document biedt een overzicht van bestuurlijke en beleidsmatige vraagstukken die samen de regionale agenda vormen voor de komende jaren. Er zijn vooral thema's opgenomen die in de loop van de nieuwe beleidsperiode nader bediscussieerd zullen worden en op dit moment nog geen financiële consequenties kennen. Uitzondering zijn de beschermende taken. Het document bevat een concrete vraag voor een herijking van het budget voor de zogenoemde beschermende taken.

2e Begrotingswijziging 2019

De 2e begrotingswijziging 2019 is afgeleid van het traject om tot een realistische begroting voor Veilig Thuis in 2020 te komen. De begroting van Veilig Thuis sluit al een aantal jaren niet aan op de realiteit. Daarnaast is in de huidige begroting onvoldoende rekening gehouden met de kwaliteitseisen als gevolg van de aanscherping van de meldcode en het nieuwe landelijke handelingsprotocol.

\ Doel

De GGD Zuid-Limburg beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle Zuid-Limburgers met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving. De GGD acteert vanuit de wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid en aanvullende taken die door de gemeenten aan de GGD zijn opgedragen. Ook de regionale ambulancevoorziening en de geneeskundige hulpverlening in de regio maken deel uit van de organisatie. Sinds 1 januari 2015 is ook Veilig Thuis ondergebracht bij de GGD. Al van oudsher is er een intensieve samenwerking met de Veiligheidsregio. Daarnaast werkt de GGD nauw samen met de Zuid-Limburgse gemeenten, universiteiten en andere kennisinstellingen om beleid, praktijk en wetenschappelijk onderzoek op elkaar af te stemmen. Dit alles gericht op het verbeteren van de gezondheid van de Zuid-Limburgers.

\ Argumenten

Begroting 2020

De GGD stelt jaarlijks een zo realistisch mogelijke begroting op met daarin de inkomsten en uitgaven voor het komend kalenderjaar. De algemene uitgangspunten voor de begroting zijn in de Gemeenschappelijke Regeling of door besluitvorming in het Algemeen Bestuur vastgelegd. In 2020 is sprake van een nieuw regionaal gezondheidsbeleid. Deze is echter nog in ontwikkeling. Deze begroting gaat daarom uit van een gelijkblijvend budget waarbij sprake is van een jaarlijkse indexatie conform geldende regels.

Centraal uitgangspunt vanuit de GGD op gezondheid is het gedachtegoed van positieve gezondheid. Gezondheid betekent dan veerkracht, functioneren en participatie. De

aanpak richt zich op het ondersteunen en bevorderen van de regie van burgers.

Algemene uitgangspunten begroting

- De bijdrage van de gemeenten wordt gebaseerd op het aantal inwoners van Zuid-Limburg op basis van de CBS-cijfers per 1 januari van twee jaar voorafgaand aan het boekjaar (begroting 2020 is gebaseerd op het aantal inwoners van 2018).
- Bij het opstellen van de begroting wordt gebruik gemaakt van indexcijfers van het Centraal Planbureau. Van de indexpercentages voor loon en materieel wordt een gemiddelde index berekend op basis waarvan de opbrengsten (inclusief gemeentelijke bijdrage) worden geïndexeerd.
- Voor 2020 hanteert de GGD (m.u.v. de RAV) een index van 1,7% voor materieel en een index van 3,5% voor personeel.
- De GGD gebruikt voor de meerjarenraming een standaard index percentage van 1,75%.
- Bij de jaarrekening vindt een herrekening plaats op basis van de daadwerkelijke index. Om te voorkomen dat grote verschillen bij de herrekening ontstaan, wordt bij significante afwijkingen in de index (meer dan € 0,10 per inwoner) de begroting bijgesteld.
- De begroting wordt op hoofdproductniveau, conform het dienstverleningspakket, opgesteld.
- Vaststelling van de begroting door het Algemeen Bestuur gebeurt op programmaniveau waarbij de productbegroting ter informatie is toegevoegd.

Eén JGZ

Bij het opstellen van deze begroting zijn de voorbereidingen voor één JGZ in volle gang. In deze begroting vindt u de pro forma begroting voor de dienstverlening die op dit moment deel uit maakt van het takenpakket van de GGD. Een begroting voor één JGZ kan nu nog niet aangeboden worden. Een begroting voor één JGZ wordt in de tweede helft van 2019 verwacht. De ambitie van de trendbreuk zorgt bij zowel de Zuid-Limburgse gemeenten alsook bij de JGZ-organisaties tot het besef dat een gestructureerde samenwerking van de JGZ-organisaties in Zuid-Limburg belangrijker is dan ooit. De toegenomen vraag in de JGZ in combinatie met het feit dat steeds meer risico's vroegtijdig worden gesignaleerd, zorgen voor meer contacten van de JGZ met partners, ouders en kinderen en maakt dat het werk en de begroting onder druk staan. Voldoende aanleiding om de wijze waarop de JGZ nu georganiseerd is aan te pakken.

De vier JGZ-organisaties in Zuid-Limburg, Envida, MeanderGroep, Zuyderland en GGD Zuid-Limburg, werken toe naar één JGZ in Zuid-Limburg per 1 januari 2020. Bij het opstellen van deze begroting zijn de voorbereidingen hiervoor in volle gang. Separaat van deze pro forma begroting, worden colleges en gemeenteraden in 2019 betrokken bij dit traject. Om u alvast een beeld te geven van de totale JGZ in Zuid-Limburg zijn de begrotingsbedragen van de overige JGZ-organisaties als bijlage bij deze begroting gevoegd. Eén JGZ Zuid-Limburg gaat aan de slag met een nieuwe werkwijze die gekenmerkt wordt door de doorgaande lijn van - 9 maanden tot 18 jaar, een betere aansluiting bij de behoeften van ouders en kinderen en een flexibel aanbod van contactmomenten.

Trendbreuk

In een tussentijdse evaluatie van het regionaal gezondheidsbeleid 'Gezondheid in Zuid-Limburg: van signaalrood naar bronsgroen' 2018 werd duidelijk dat in Zuid-Limburg op veel plekken goede initiatieven zijn ontwikkeld. Ook is tussen gemeenten, GGD en

andere partners een goede samenwerkingsbasis ontstaan. De opgave is echter zo groot dat die vraagt om een stevigere koers. Dat is voor de portefeuillehouders in Zuid-Limburg de reden om de aanpak bij te stellen om de trend te breken in de Zuid-Limburgse gezondheidsachterstanden:

Focus en massa: Focus op interventies die bewezen effectief zijn. Het fundament voor de levensloop is het fundament tegen de trend: dit fundament wordt stevig gelegd in de periode van de kindervens (-1 jaar) tot 18 jaar.

Sterkere alliantie: Een sterke alliantie tussen de Zuid-Limburgse gemeenten en de Provincie is de basis voor een gezamenlijke alliantie met de Rijksoverheid. De domeinen gezondheid, onderwijs, jeugd, wetenschap en arbeidsmarkt kunnen niet meer los van elkaar worden gezien indien we een trendbreuk willen bewerkstelligen.

Meer slagkracht: De opgave is groot. Om voortgang te boeken in het bereiken van de Trendbreuk is een programmabureau onmisbaar.

Eind 2018 hebben de gemeenten overeenstemming bereikt met de Provincie en de Rijksoverheid over een Zuid-Limburgse aanpak door het programma Kansrijke Start Zuid-Limburg en tot en met 2021 deze aanpak in uitvoering te brengen en de voortgang te bewaken.

Veilig Thuis

Sinds 1 januari 2019 wordt van professionals verwacht dat zij (vermoedens van) kindermishandeling en huiselijk geweld melden bij Veilig Thuis. Deze werkwijze zorgt ervoor dat Veilig Thuis in staat wordt gesteld signalen te bundelen en daarmee een radarfunctie te vervullen. Verwacht wordt dat deze aanscherping van de meldcode de komende jaren leidt tot een verdere toename van het aantal meldingen bij Veilig Thuis. Het vernieuwd landelijk handelingsprotocol vraagt meer van de professionals van Veilig Thuis en leidt daarom tot meerkosten. Het protocol stelt hogere eisen aan het maken van afspraken over veiligheidsvoorwaarden. Daarnaast rollen de ministeries van Veiligheid en Justitie en VWS samen met de VNG in de periode tot en met 2021 een landelijk actieprogramma uit. Het programma richt zich op het eerder en beter in beeld brengen van geweld én vervolgens het stoppen en duurzaam oplossen van dit geweld. De Zuid-Limburgse bestuurders hebben afgesproken om een nieuwe regiovisie op te stellen voor de periode 2020-2023. Dit als eerste stap in de regionale uitrol van het landelijk programma. Al een aantal opeenvolgende jaren blijkt dat de begroting van Veilig Thuis slechts beperkt aansluit bij de realiteit. Het beroep dat op Veilig Thuis gedaan wordt, is in werkelijkheid structureel hoger en in de gebruikte parameters is tot nu toe onvoldoende rekening gehouden met de vernieuwde kwaliteitseisen zoals hierboven beschreven. Bovendien is er een toename van complexe casuïstiek zichtbaar. Dit heeft ertoe geleid dat gemeenten de afgelopen jaren geconfronteerd werden met nacalculaties. Bovendien onwenselijk voor Veilig Thuis die hierdoor werkt met een ontoereikend financieel kader en mede daardoor achteraf moet bijsturen in de bedrijfsvoering. Voor 2020 hebben gemeenten en Veilig Thuis samen gewerkt aan een begroting die zoveel mogelijk gebaseerd is op realistische parameters. Bureau Q-Consult heeft hierbij geadviseerd. De begroting 2020 is gebaseerd op de daadwerkelijke instroom van 2018, waarbij rekening gehouden is met een toename van de instroom als gevolg van de aanscherping van de meldcode en de aanpassing van het handelingsprotocol. De BAC VT is van mening dat het onverstandig is om wederom uit te gaan van een minimaal niveau en daarmee de eigen tegenvaller te creëren. Voor de berekening van een hoger scenario voor Zuid-Limburg is uitgegaan van een aangepast landelijk scenario met 25% stijging in het aantal adviesaanvragen en 10% stijging van meldingen. Ter volledigheid moet worden opgemerkt dat het onbekend blijft wat de instroom in de toekomst gaat zijn.

De 2e begrotingswijziging 2019 is afgeleid van het traject om tot een realistische begroting van Veilig Thuis in 2020 te komen.

Meerjarenperspectief 2020 - 2023

Het meerjarenperspectief is een overzicht van de huidige ontwikkelingen en de koersbepaling voor de komende beleidsperiode. Dit is grotendeels in overeenstemming met de thema's die genoemd worden in de begroting 2020. Voor de beschermende taken is de huidige capaciteit echter onvoldoende om de wettelijke taken adequaat uit te voeren. Een toename van de vraag naar dienstverlening van de GGD en een toename in het aantal infectieziekten is hiervan de hoofdoorzaak. Ook spelen actuele ontwikkelingen zoals de daling van de vaccinatiegraad (met als gevolg een groter risico op infectieziekte) en de noodzakelijke toegenomen aandacht voor antibioticaresistentie hierbij een rol. In de huidige budgettaire kaders is geen rekening gehouden met deze ontwikkelingen. Een herijking is derhalve actueel om de taken te kunnen uitvoeren conform de wet en vastgelegde protocollen. Op basis van de op dit moment beschikbare informatie is het nog niet mogelijk een financiële vertaling te maken voor de gemeente Voerendaal. Bezien moet ook worden of de noodzakelijke financiële bijdragen landelijk dan wel regionaal bekostigd moeten worden.

\ Kanttekeningen

Begroting 2020

- Voor de periode 2020-2023 moeten de inhoudelijke en financiële kaders nog nader bepaald worden. De formele begrotingscyclus, waarbij een begroting voor 1 april van het voorafgaande jaar aan de gemeenten moet worden aangeboden, loopt niet in de pas met deze ontwikkelingen. Om toch te kunnen voldoen aan deze begrotingsverplichting heeft deze begroting een pro forma status en gaat uit van een gelijkblijvend budget, waarbij sprake is van een jaarlijkse indexatie conform de nu geldende regels.
- De financiering van Veilig Thuis is een probleem dat niet alleen in Zuid-Limburg maar zich ook landelijk manifesteert. De burgemeesters en wethouders van de Bestuurlijke Adviescommissie Veilig Thuis hebben geconstateerd dat door het Rijk steeds nieuwe en veranderende eisen en taken bij de gemeenten c.q. Veilig Thuis gelegd worden; dit met onvoldoende financiering. De Bestuurlijke Adviescommissie Veilig Thuis is voornemens de noodklok te luiden hierover richting het Ministerie. Een voorstel hiervoor is in voorbereiding en zal op korte termijn via het college ter beschikking worden gesteld. Aan de gemeenteraden zal worden gevraagd om dit voorstel te steunen.
- Hoewel gemeenten eigenaar zijn van de GGD, is slechts ongeveer een kwart van de GGD structureel gefinancierd met gemeentelijke middelen. De overige middelen zijn merendeels afkomstig van zorgverzekeraars en landelijke overheden.

Meerjarenperspectief 2020-2023

Het heeft niet de voorkeur van de gemeente Voerendaal om de huidige financiering vanuit de gemeente uit te breiden terwijl hier in het meerjarenperspectief wel meermaals aangegeven wordt dat de budgetten niet toereikend zijn. Dit mag niet automatisch betekenen dat de gemeenten hier financieel bijspringen. De gemeente Voerendaal roept de GGD daarom op om in kaart te brengen hoe met de huidige middelen een efficiëncyslag kan worden geslagen zodat de huidige begroting wel toereikend is voor de taken waar de GGD voor in het leven is geroepen. Deze kanttekening geldt met

uitzondering van de beschermende taken waarvoor een herijking van het budget nodig is.

2e begrotingswijziging 2019

De begrotingswijziging is onder andere gebaseerd op de aangescherpte meldcode. Dit is een onzekere factor, wat het precies gaat inhouden voor de instroom is onbekend. Dit dient nauwkeurig gemonitord te worden, waarbij de managementinformatie proactief naar de gemeenten wordt gecommuniceerd.

\ Relaties met programmabegroting en/of visiedocument

Het regionaal gezondheidsbeleid 2020-2023 is nog in voorbereiding en wordt naar verwachting in de 2e helft van 2019 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. Duidelijk is wel dat de ingezette lijn van de trendbreuk in de gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg zal worden voortgezet in het nieuwe regionale gezondheidsbeleid. Dit sluit nauw aan bij de ontwikkelingen binnen het Voerendaalse sociaal domein. Ook is positieve gezondheid een centraal uitgangspunt bij het nieuwe gezondheidsbeleid, het bevorderen van de regie van burgers. Dit is in overeenstemming met de visie op het sociaal domein in Voerendaal zoals vastgelegd in het document Focus op Transformatie.

De taken van de GGD hebben een wettelijke grondslag in respectievelijk de Wet publieke gezondheid, de tijdelijke Wet ambulancezorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning. De wettelijke taken zijn als volgt ingedeeld:

Wet publieke gezondheid (WPG)

- Infectieziektebestrijding
- Seksuele gezondheid
- Hygiëne en inspectie
- Medische milieukunde
- Jeugdgezondheidszorg
- Publieke gezondheid

Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)

- Sociaal medische advisering
- Openbare geestelijke gezondheidszorg
- Veilig Thuis

Tijdelijke Wet Ambulancezorg (TWAZ)

- Regionale ambulance voorziening

Wet veiligheidsregio (WVR)

- Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio

Wet op de lijkbezorging

- Forensische geneeskunde

\ Financiële, juridische en organisatorische consequenties

Jaarrekening 2018

De jaarrekening van de GGD sluit, na de reeds goedgekeurde onttrekkingen aan reserves, met een negatief resultaat van € 555.894. Voorgesteld wordt dit resultaat ten laste te brengen van de reserve RAV (€ 444.916), reserve GGD (€ 63.917) en de reserve Veilig Thuis (€ 50.061).

Bij de RAV worden de positieve of negatieve resultaten altijd ten gunste of ten laste van de algemene reserve RAV gebracht.

De extra kosten voor 1 JGZ zijn niet additioneel vergoed door de gemeenten in 2018 waardoor de programmalijs GGD een negatief resultaat laat zien.

Veilig Thuis heeft in 2018 een onstuimige groei doorgemaakt, mede veroorzaakt door de aangescherpte meldcode. Dit stelde nieuwe eisen aan de interne organisatie. Een verbetertraject m.b.t. de interne bedrijfsvoering is ingezet, hetgeen een negatief resultaat als gevolg heeft gehad.

Door de inzet van reserves is verder geen afrekening met de gemeenten van toepassing.

2e begrotingswijziging 2019

De 2e begrotingswijziging heeft alleen betrekking op het programma Veilig Thuis. De grote verschillen die ontstaan als gevolg van het opstellen van een realistische begroting voor Veilig Thuis is aanleiding voor een 2e begrotingswijziging 2019. De aanscherping van de meldcode en de wijzigingen in het handelingsprotocol zijn sinds 1 januari j.l. van kracht.

Dit heeft als gevolg dat de begroting van Voerendaal voor het onderdeel VT met € 21.968 dient te worden bijgesteld. Hiervoor wordt de vrije budgetruimte aangewend die momenteel een negatieve stand heeft.

Begroting 2020

Op verzoek van de Bestuurlijke Adviescommissie Veilig Thuis (BAC VT) en de Financiële Commissie is de begroting 2020 voor Veilig Thuis zoveel mogelijk gebaseerd op realistische aantallen en parameters. Gemeenten en Veilig Thuis hebben samen aan deze begroting gewerkt. Bureau Q-Consult heeft hierbij geadviseerd. De nu voorliggende begroting is gebaseerd op de daadwerkelijke instroom van 2018, waarbij geanticipeerd is op toename van de instroom als gevolg van de aanscherping van de meldcode en de wijzigingen in het handelingsprotocol.

Dit heeft als gevolg dat het programma Veilig Thuis meerjarig met € 31.562 dient te worden bijgesteld. Hiervoor wordt de vrije budgetruimte aangewend die momenteel een negatieve stand heeft.

De totale bijstelling (€ 15.911) voor het programma GGD (collectieve preventie en jeugdgezondheidszorg) heeft betrekking op de jaarlijkse indexaties. Als dekking wordt de stelpost loon- en prijsstijging aangewend.

\ Uitvoering

Alvorens de conceptbegroting 2020, het meerjarenperspectief 2020-2023 en de 2e Begrotingswijziging 2019 worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid-Limburg (Gemeenschappelijke regeling) in de vergadering van 3 juli 2019, worden deze voorgelegd aan de gemeenteraden om hun zienswijze hierop kenbaar te maken. Aan de raad wordt verzocht vóór 28 juni 2019 haar zienswijze over de begroting 2020, het meerjarenperspectief 2020-2023 en de 2e Begrotingswijziging 2019 kenbaar te maken. De GGD wordt op de door haar verzochte wijze geïnformeerd over de zienswijze van de raad van de gemeente Voerendaal.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN VOERENDAAL

De secretaris

De burgemeester

H.H.M. Timmermans

W. Houben

\ Bijlagen (ter inzage en digitaal beschikbaar)

190329 2e begrotingswijziging GGD programma VT
190329 Aanbiedingsbrief Begroting 2020, begrotingswijziging _ meerjarenperspectief GGD ZL
190329 GGDZL Jaarverslag_2018_interactief
190329 GGDZL_Begroting_2020_interactief
190329 Jaardocument - jaarrekening GGD ZL 2018
190329 notitie meerjarenperspectief 2020-2023
190329 verslag van bevindingen –accountantsverslag
190392 Sjabloon paragraaf verbonden partijen
190401 Memo Veilig Thuis begroting 2020
190401 begrotingsbedragen JGZ 0-18 opbrengsten 2020 JGZ 0
190401 bijdrage VT 2020
190401 bijdrage VT 2e begrotingswijziging 2019
190401 bijdrage gemeente begroting 2020 programma GGD
190401 financiële paragrafen begroting 2020
190401 inwonerbijdrage programma GGD 2020 per onderdeel